PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	18.11.2026, Narva
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Ragnar Plistkin
Ametiasutuse nimi:	Viru Ringkonnaprokuratuuri teine osakond
Kriminaalasja number:	25233000246

Viru Ringkonnaprokuratuuri teise osakonna menetluses on kõnesolev kriminaalasi, mille raames on esitatud X.X., ik xxxxxxxxxxx, kahtlustus KarS § 266 lg 2 p 1 järgi kvalifitseeritud kuriteo toimepanemises.

Prokuratuur, tutvunud kriminaalasja materjalidega, tuvastas kohtueelse menetluse käigus kogutud tõendite pinnalt, et Narva Linnavolikogu 19. juuni 2003 otsusega nr 84/18 anti AS-i X.X. bilansis olevad munitsipaaleluruumid üle Narva Linnavalitsuse Linnavaraametile ning sama otsusega tehti Narva Linnavalitsuse Linnavaraametile ülesandeks sõlmida SA-ga X.X. munitsipaalelamufondi haldamise leping. Narva linna ja SA X.X. vahel 07.04.2010 sõlmitud Narva linna omandis olevate eluruumide haldamise lepingu kohaselt on SA X.X. volitatud esindama Narva linna kohtus munitsipaaleluruumide üürnikelt võlgu olevate summade saamiseks. Haldamise lepingu kohaselt on SA X.X. kohustatud täitma munitsipaalelamufondi üürileandja õigusi ja kohustusi.

SA X.X. ja X.X. sõlmisid 28.04.2021 munitsipaaleluruumi üürileping nr X, mille kohaselt anti X.X. üürile korter aadressil X, Narva, mille omanikuks on Narva linn.

13.06.2024 kontrolli käigus tuvastati, et X.X. valduses olev korter on ebasanitaarses seisus. Korteris on hais ja mustus. Kostjale anti tähtaeg korteri korrastamiseks ja koristamiseks kuni 13.07.2024. 01.07.2024 toimunud veelekke tagajärjel sai kahjustatud aadressil X, Narva paiknev korteriomand. X.X. veelekke tagajärgi ei kõrvaldanud. 16.08.2024 järelkontrolli käigus ilmnes, et korteri kordategemise nõue ei ole täidetud. Kuna X.X. rikkus oluliselt üürilepingu tingimusi, esitas SA X.X. 17.07.2024 ülesütlemisavalduse nr X üürilepingu ülesütlemiseks VÕS § 315 lg 1 p 2 alusel koos nõudega vabastada eluruum vabatahtlikult ja tasuda asja kulud kasutamise eest tähtajaks kuni 19.08.2024. X.X. ei täitnud SA X.X. nõuet. SA X.X. esitas kostjale korduva nõude 09.09.2024 kostjale elukoha aadressile X, Narva vabastada eluruum isiklikest asjadest ja anda korteri võtmed üle SA X.X. esindajale hiljemalt 16.09.2024. Vaatamata SA X.X. nõudele ei vabastanud X.X. eluruumi isiklikest esemetest ega andnud võtmeid üle.

Viru Maakohtu 10.01.2025 otsusega tsiviilasjas nr 2-24-16648 kohustati X.X. vabastama ja üle andma AS X.X. valdusesse munitsipaaleluruum asukohaga X, Narva linn kohtuotsuse jõustumisele järgneval päeval. Otsuse täitmise viisiks määrati X.X. väljatõstmine munitsipaaleluruumist asukohaga X, Narva linn koos talle kuuluva varaga. Otsus jõustus 15.02.2025.

SA X.X. juhatuse liikme X.X. ütlustest tuleneb, et 03.04.2025 tuli teavitus naabritelt selle kohta, et eelnimetatud korteris viibivad jätkuvalt isikud. 31.03.2025 vahetati ära korterilukud, et takistada korterisse sisenemist. Seni tuvastamata ajal aga lõikas X.X. lukud maha ning sisenes uuesti korterisse. Pärast politsei väljakutset 06.04.2025 vahetati lukud uuesti ära. 24.04.2025 toimunud järelkontrolli käigus selgus, et X.X. koos oma vennaga viibivad kõnealuses korteris ning politsei abiga olid mõlemad meesterahvad korterist välja tõstetud. Pärast seda oli pandud korteriuksele tabalukk, kuid X.X. viibis taas 30.04.2025 kõnealuses korteris, olles eelnevalt maha lõiganud tabaliku hoidjad. Tunnistaja X.X. ütlustest tuleneb, et 03.04.2025 tuli teade selle kohta, et X.X. viibis ebaseaduslikult antud korteris. Samuti viibis X.X. kõnelause korteris ka hilisematel kuupäevadel. X.X. tunnistas kahtlustatavana ülekuulamisel, et ta tõesti sisenes kahtlustuses märgitud korterisse valdaja tahte vastaselt, kuna tal ei olnud kuskil elada.

Seega kohtueelse menetluse käigus on tuvastatud, et X.X. pani toime valdaja tahte vastaselt elamiseks kasutatavasse ruumi tungimisega, s.o KarS § 266 lg 2 p 1 järgi kvalifitseeritud kuriteo.

Arvestades KrMS § 202 sätteid, saab kriminaalmenetluse lõpetada, kui tegemist on teise astme kuriteoga, isiku süü ei ole suur, ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju, tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud kohustuse need tasuda ning kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi.

Kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel tuleb arvestada asjaoluga, et lõpetamine pole võimalik, kui menetluse jätkamine on vajalik kas lähtuvalt avalikust menetlushuvist või eripreventiivsest vajadustest. Avalik menetlushuvi puudub üldjuhul kuritegude puhul, kus isiku süü ei ole suur. X.X. on põhjendanud võõra eluruumi hõivamist sellega, et tal ei olnud kuskil elada, mistõttu tulenevalt motiivist ei saa pidada tema süüd suureks. Samuti tuleb arvesse võtta, et kõnealune eluruum oli juba varem seaduslikult X.X. valduses ning ta kasutas seda enda elupaigana.

Karistuse eripreventiivne eesmärk tähendab võimalust mõjutada süüdimõistetut moel, mis tagaks edaspidi tema hoidumise süütegude toimepanemisest. Kui inimene eksib kehtiva õiguskorra vastu nii rängalt, et tema suhtes tuleb alustada kriminaalmenetlust, järgneb üldjuhul kuriteosündmuse koosseisulise ja tõendatud teol toimepanemisele riigipoolne reageering ehk kriminaalkaristus. Samas on seadusandja jätnud võimaluse kohaldada õigusrikkuja osas teatud juhtudel ka oportuniteediprintsiibi põhimõtet ja tema suhtes kriminaalmenetlus lõpetada. Seda eeldusel, et isiku huvid ja avalik huvi on omavahel tasakaalus ning kriminaalrepressiooni kohaldamine pole ilmselgelt vajalik. Antud printsiip on viidud seadusesse sisse paljuski eesmärgiga hoida kokku alati piiratud menetluslikku ressurssi, mille tingimustes ei suuda riik võrdset tähelepanu pöörata kõigile toimepandavatele õiguserikkumistele. Seetõttu tuleks menetlusökonoomika põhimõttest tulenevalt menetluslikke ressursse kasutada võimalikult ratsionaalselt ja tagada seeläbi õigus-hüvede võimalikult ulatuslik kaitse.

Avalikust menetlushuvist on võimalik rääkida, kui eripreventiivsetest vajadustest lähtuvalt on menetluse jätkamine vajalik. Selline vajadus on üldjuhul olemas, kui isikut on kahe aasta jooksul enne uue kuriteo toimepanemist sarnase süüteo eest karistatud või on tema suhtes menetlus otstarbekuse kaalutlusel lõpetatud või isik on oma muu käitumisega tõestanud, et tema edaspidise õiguskuulekuse tagamiseks, mida muul moel ei ole võimalik korraldada, on vajalik rakendada mõjutusvahendeid või karistusi. Avalik menetlushuvi on olemas ka siis, kui üldpreventiivsetest vajadustest lähtuvalt on isiku karistamine vajalik. Selline vajadus on üldjuhul olemas siis, kui kuritegu on toime pandud elusfääris, mille vastu peab avalikkusel olema eriline usaldus või isiku karistamine on vajalik õiguskorra kaitsmise huvides või kuriteo

tõttu kannatanul puuduvad peale kriminaalmenetluse efektiivsed õiguskaitsevahendid.

Võrreldes käesoleva kriminaalasja tehiolusid avalikku menetlushuvi tingivate asjaoludega, ei esine prokuröri hinnangul kriminaalasja materjalidest nähtuvalt mõlema kahtlustatava osas KrMS § 202 kohaldamist välistavat eri-või üldpreventiivset vajadust, mistõttu nimetatud kaalutlustel pole kriminaalmenetlusega jätkamine / karistuse kohaldamine ilmtingimata tarvilik.

KarS § 266 lg 2 p 1 on teise astme kuritegu, mille eest näeb seadusandja ette rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistuse, s.t et juba seadusandja on pidanud koosseisu selliseks, mille puhul võib isiku süüd pidada väikeseks, millele viitavad otseselt ka väiksemad sanktsioonimäärad, sh rahalise karistuse mõistmise võimalus. Lisaks seadusandja poolt sätestatud karistuse määrale ja suurusele võetakse teo toimepanija süü suuruse hindamisel aluseks karistusseadustikus toodud põhimõtted. Arvestatakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse või ettevaatamatuse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust ning isiku vanust ja arusaamisvõimet.

Hetkeseisuga puuduvad X.X. kehtivad karistused. Teda on küll kriminaalkorras varem karistatud, kuid viimati 2012.a. X.X. näol on tegemist 69-aastase pensionäriga, kelle majanduslik elujärg on vilets ning kes ei ole võimeline tervislikel põhjustel tegema üldkasulikku tööd, mistõttu X.. õiguskuulekust on võimalik tagada sellega, kui määrata talle kohustuseks hüvitada kannatanule kuriteoga tekitatud kahju. Kõnealune kohustus võimaldab kahtlustataval tajuda enda antisotsiaalse käitumise tegelikku mõju ja tagajärgi ning motiveerida teda edaspidi õiguskuulekas olema.

Prokrurör pöörab siinkohal tähelepanu sellele, et kriminaalmenetluse lõpetamine otstarbekuse kaalutlusel ei tähenda seda, et kahtlustatav on käitunud õiguspäraselt. Prokuröri hinnangul ei saa sellist menetluse lõpetamist käsitleda ka kui avalikkusele signaali saatmisena, et selliseid tegusid võib toime panna. Vastupidi, lõpetades menetluse KrMS § 202 alusel, asub riik seisukohale, et kahtlustatava käitumises on olemas kõik kuriteo tunnused, lihtsalt selle hukkamõistu väljendamiseks, ülekohtu heastamiseks ja kahtlustatava edaspidise õiguskuuleka käitumise tagamiseks ei ole kriminaalkaristus kõige tõhusam vahend.

Juhindudes KrMS § 202 lg-st 7 ja 206, abiprokurör

määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 25233000246 menetlus kahtlustatava X.X., ik xxxxxxxxxxx, suhtes, kuna tema süü ei ole suur ning kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi.
2. **Kahtlustatavale määratud kohustuse liik ja tähtaeg:**
   2.1. KrMS § 202 lg 2 p 1 alusel kohustub X.X. hüvitama kannatanule SA X.X. kuriteoga tekitatud kahju summas 125 eurot hiljemalt 01.03.2027 SA X.X. arveldusarvele AS SEB Pank või AS Swedbank. Rahalise kohustuse täitmist kinnitav maksekorraldus tuleb edastada Viru Ringkonnaprokuratuuri teisele osakonnale (Koidula tn 3a, Narva või e-postiga ragnar.plistkin@prokuratuur.ee) hiljemalt 01.03.2027.
   2.2. KrMS § 202 lg 2 p 7 alusel kriminaalmenetlus antud kriminaalasjas uuendatakse, kui X.X. paneb toime uue tahtlikku kuriteo kuni 18.05.2027 (k.a).
3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: Tühistada X.X. suhtes kohaldatud tagaotsitavaks kuulutamine.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: Puuduvad.

5. KrMS § 206 lõike 2[1] alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtuekspertiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: Andmeid ei hõivatud.
6. Kriminaalmenetluse kulud: Puuduvad.
7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 edastada kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamatult kannatanule SA X.X. (registrikood X) juhatuse liikmele X.X. aadressile X Narva. Kahtlustatavatele X.X. antakse kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia prokuratuuris allkirja vastu kätte.
8. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.
9. Kahtlustataval on õigus vastavalt KrMS § 34[1] lõikele 5 tutvuda lõpetatud kriminaalasja kriminaaltoimiku materjalidega pärast seda, kui kannatanu ei ole menetluse lõpetamist tähtajaks vaidlustanud, välja arvatud juhul, kui KrMS-s on kriminaaltoimiku materjalidega tutvumiseks sätestatud varasem aeg. Erandjuhul võib piirata tutvumist ulatuses, mis on vajalik ülekaaluka käesoleva seadustiku § 15[2] lõikes 4 nimetatud huvi kaitseks.

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu esitada kaebuse Riigiprokuratuurile (Wismari 7, Tallinn 15188 või e-post info@prokuratuur.ee) põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest arvates kümne päeva jooksul, kuid mitte hiljem kui üks kuu pärast nimetatud määruse koopia saatmist kannatanu aadressile või elektronposti aadressile, mille kannatanu on menetlejale avaldanud.

Ragnar Plistkin

Mina, X.X., kinnitan, et määrus on mulle tõlgitud ja arusaadav. Olen nõus kriminaalmenetluse lõpetamisega KrMS § 202 alusel. Samuti olen nõus täitma käesoleva määruse punktis 2 nimetatud kohustusi tähtaegselt. Olen teadlik sellest, et kui ma ei täida määratud tähtaja jooksul mulle pandud kohustusi, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada. Kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia sain kätte ning kaitsjat kriminaalmenetluse lõpetamise läbirääkimiste juurde ei soovi.

X.X.

Kriminaalmenetluse lõpetamise läbirääkimistest võttis osa prokuratuuri koosseisuline tõlk Inga Kaljus, kes on KrMS § 161 lõike 6 kohaselt kohustatud tõlkima kõik menetlustoimingusse puutuva täpselt ja täielikult ning hoidma saladuses talle tõlkimisel teatavaks saanud andmeid. Teda on hoiatatud, et oma ülesannetest alusetu keeldumise ja teadvalt valesti tõlkimise eest vastutab ta KarS §-de 318 ja 321 järgi.

(allkirjastatud digitaalselt)

Inga Kaljus